

[Erling Olsen.]

at få skrammer, et andet er at lade sig skræmme, og det sidste må vi ikke.

Vi må tage de skrammer, som kommer, men vi må også være klar over, at gode nerver gør det ikke alene. I det lange løb kan vi nemlig ikke holde til skrammerne. Derfor må vi uden at slå noget bevaringsværdigt i stykker holde kraftigt igen på både det private og det offentlige forbrug og ikke mindst holde vores omkostningsniveau i ave og udbygge de erhverv, som gennem større eksport og mindre import kan bedre vor betalingsbalance. Noget sådant kan ikke gennemføres ved diktater, men kun ved, at alle bøjer sig imod hinanden. Det udelukker kamp og kræver samarbejde, det forlanger god vilje raden rundt.

Hermed er jeg tilbage ved mit udgangspunkt, kravet om de gode nerver og de gode viljer. I socialdemokratiet har vi både de gode nerver og den gode vilje. Gårsdagen tyder på, at det samme gælder septemberforligspartierne. Måtte det også gælde de store interesseorganisationer! Der er håb forude, lad os se frem til et nyt og større septemberforlig.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13, hvor vi først går til punkt 2 på dagsordenen, spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.57.

Mødet genoptaget kl. 13.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Medlem af folketinget Ebba Strange har meddelt mig, at hun ønsker til undervisningsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

„Hvad kan ministeren oplyse om afskedigelsen af de otte distriktskonsulenter i alkohol- og narkotikaspørgsmål og om, hvordan deres virksomhed tænkes videreført?“

(Foresp. nr. XX).

Man gik først til dagsordenens sidste punkt, der var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Steen Folke* (VS) til justitsministeren:

„Finder ministeren det i overensstemmelse med almindelige retsprincipper, at der indføres regler i forbindelse med universitetsadministrationen, hvorefter sanktioner skal træde i kraft over for studerende alene på baggrund af erklæringerne om ikke at ville overholde gældende regler?“

(Spm. nr. 478).

Skriftlig begrundelse.

Undervisningsministeriet har i en skrivelse til ombudsmanden af 30. april vedrørende RUC-studenterrådets klage over bortvisningen af 200 studenter skrevet, at ministeriet er ved at udarbejde nye regler for bortvisning af studerende. Det hedder i denne skrivelse (citeret efter Information den 5. ds.):

„Nye bestemmelser ville bestå i en udbygning af tidligere bestemmelser og skulle tilsigte relegation ved grov overtrædelse af den akademiske orden, groft eksamenssnyderi og andre overtrædelser af regler, hvorunder efter ministeriets opfattelse klart må høre erklæring om ikke at ville følge gældende regler.“

Professor, dr. jur. Peter Germer har herom sagt: „En sådan regel vil være et radikalt brud med hidtidig praksis.“ (Citeret fra samme avis).

For modstandere af indførelse af en sådan regel vil det være en ringe trøst, at ministeriets bestræbelser på at skærpe reglerne demonstrerer, at bortvisningen af 200 RUC-studerende faktisk ikke havde hjemmel i gældende regler og dermed var ulovlig.

Steen Folke (VS):

Det er efter min opfattelse klart, at undervisningsministerens beslutning om at bortvise et par hundrede studenter fra Roskilde universitetscenter ikke havde hjemmel i gældende lov, og at der altså var tale om en i virkeligheden ulovlig beslutning.

Nu er denne beslutning som bekendt blevet trukket tilbage, og så kan man sige, at den sag jo da i hvert fald foreløbig har fundet en løsning. Men sagen har forskellige aspekter, og der er grund til at følge sagen

[Steen Folke.]

videre. Det er kommet frem, at der i undervisningsministeriet nu arbejdes på at opsætte nogle regler, som i fremtiden skal give lovhjemmel for at kunne bortvise studerende i lignende situationer som den, hvor det skete ved RUC.

Det er klart, at selve det, at man arbejder på at opsætte sådanne regler, viser, at der faktisk ikke var hjemmel til at gennemføre den bortvisning, som alligevel blev foretaget. Men det er efter min mening trods alt en ringe trøst, hvis man nu laver regler, hvorefter man skal kunne bortvise studenter i en lignende situation.

Ministeriet har i en skrivelse meddelt, at erklæring om ikke at ville følge gældende regler alene skal være tilstrækkeligt grundlag til, at man kan bortvise studerende i fremtiden. Det er efter min opfattelse en meget betænkelig — for nu ikke at sige det for stærkt — form for bestemmelse, og jeg mener ikke, den kan være i overensstemmelse med, hvad man kunne kalde almindelige retsprincipper. Derfor har jeg spurgt, om justitsministeren mener, at en sådan bestemmelse om at indføre sanktioner over for studerende, alene på baggrund af erklæringer om ikke at ville overholde gældende regler, faktisk er i overensstemmelse med almindelige retsprincipper.

Justitsministeren (Orla Møller):

Det af hr. Steen Folke stillede spørgsmål vedrører jo undervisningsministerens adgang til i henhold til lovgivningen om styrelsen af de højere uddannelsesinstitutioner at indføre regler om sanktioner over for studerende, der har erklæret ikke at ville overholde gældende regler.

Jeg må måske have lov at sige det på den måde, at det kan give anledning til nogen undren, at spørgeren har bedt mig tage stilling til en skitseret relegationsordnings forenelighed med almindelige retsprincipper. Dette gælder så meget desto mere, som det af begrundelsen for spørgsmålet fremgår, at spørgeren reelt ønsker min bedømmelse af en udtalelse fra undervisningsministeriet til folketingets ombudsmand i forbindelse med en verserende klagesag. På det foreliggende grundlag finder jeg derfor ikke at burde fremkomme med nogen besvarelse af det stillede spørgsmål.

Jeg skal bare føje to bemærkninger mere til. Det drejer sig jo altså ikke om at tage stilling til, hvorvidt det var lovligt eller ikke lovligt at foretage en eventuel bortvisning af 200 studerende på RUC. Der er hverken muligheder for mig for at udtale mig i retning af en positiv eller en negativ holdning til det spørgsmål, som hr. Steen Folke har stillet, ud fra juridiske principper.

Steen Folke (VS):

Ja, det var jo ikke just noget tilfredsstillende svar. Jeg har ikke bedt justitsministeren om at tage stilling til lovligheden i bortvisningen af de 200 studenter fra RUC. Jeg mener ganske klart, at der var tale om en ulovlig bortvisning, og jeg har ikke bedt om justitsministerens vurdering af den sag.

Det, jeg har bedt om en udtalelse om, er, hvorvidt det vil være i overensstemmelse med almindelige retsprincipper at indføre en regel som den, undervisningsministeriet efter eget udsagn arbejder med. Jeg kan ikke se noget som helst mærkværdigt i, at der rettes et spørgsmål af den art til landets justitsminister.

Jeg mener, at det må være muligt for medlemmer af folketinget, og for andre for den sags skyld, at få oplysninger om, hvorvidt givne, herunder af ministerier planlagte, forholdsregler faktisk af justitsministeren anses for at være i overensstemmelse med, hvad man kunne kalde almindelige retsprincipper. Jeg forstår ikke justitsministerens afvisning af at udtale sig herom.

Justitsministeren (Orla Møller):

Påstanden om lovlighed eller ikke-lovlighed med hensyn til den eventuelle relegering af de 200 studerende ved RUC blev altså gentaget én gang til. Derfor er jeg nødt til at sige, at det skal der altså ikke tages stilling til. Det er en påstand, der fremføres her.

Man kan naturligvis stille spørgsmål til enhver af ministrene, som man har lyst til, men det bliver også nødvendigt for ministre i så tilfælde at sige, hvornår et spørgsmål er relevant eller ikke relevant. Det stillede spørgsmål kan ikke besvares ud fra de forudsætninger, som hr. Steen Folke har lagt op.

Steen Folke (VS):

Jeg må sige, at jeg har meget svært ved at forstå, hvorfor dette spørgsmål ikke kan besvares, og ministeren har ikke givet nogen som helst grund til ikke at besvare spørgsmålet.

Men jeg ved ikke, om jeg må være så fri at håbe, at dette, at ministeren vægrer sig i den grad ved at komme med et svar på et uhyre enkelt formuleret spørgsmål, faktisk betyder, at ministeren er utilpas ved, at undervisningsministeriet arbejder med disse ting, at ministeren faktisk synes, at det er en noget problematisk form for bestemmelse, der her arbejdes med, men at ministeren på den anden side ikke bryder sig om at sige dette alt for åbenlyst fra tingets talerstol.

Hvis det er på den måde, jeg må forstå reaktionen, så er jeg for så vidt tilfreds med den.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg har fra første færd, jeg så spørgsmålet, haft en fornemmelse af, at dette var et såkaldt ledende spørgsmål, et spørgsmål, der oven i købet i høj grad var ledende med henblik på, hvad der skulle svares. Nu fortalte hr. Steen Folke det altså meget tydeligt. Jeg skulle altså sige noget om min personlige vurdering af den situation, som der arbejdes med. Men det er ikke det, der er spurgt om, og derfor svarer jeg altså heller ikke på det.

Det er lige så korrekt stadig væk at understrege, at man ikke kan bruge en eventuel personlig vurdering til at fastlægge, hvad der er almindelige retsprincipper. Det afhænger af, hvad folketinget vil tage stilling til i denne sag, og først da kan tingene vurderes juridisk. Dette er i hvert fald en klar begrundelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Arentoft (FP) til justitsministeren:

„Vil ministeren tage op til overvejelse at ændre i bekendtgørelse om våben af 25. juni 1973, § 6, stk. 3, således at en tilladelse, for hvilken der nu betales 150 kr. i gebyr for en 5-årig periode for en riffel, ændres til, at en tilladelse udstedes til en person med tilladelse til at besidde, bære og anvende flere rifler for samme gebyr, og vil ministeren li-

geledes overveje et mindre gebyr for f. eks. sønner for at bære og anvende faderens riffel?“

(Spm. nr. 480).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet rejses bl. a. i forbindelse med den administrative 50 pct.s forhøjelse, der er sket pr. 1. april 1976 ved justitsministeriets bekendtgørelse af 8. marts 1976. I forvejen er det en meget belastende afgift for især jægere, medlemmer af Dansk Skytte Union og våbensamlere.

Principielt er det rigtigt, at våben, omfattet af våbenloven, er registreret, men i samme forbindelse synes det urimeligt, at enkelte sportsgrene pålægges en særavgift, der nok medfører en lang række lovovertrædelser, der kan få ulykkelige konsekvenser i ulykkestilfælde.

En vej at gå ville være at lade våbentilladelser udstede således, at der på den enkelte tilladelse kan påføres flere våben. Et mindre gebyr pr. tilladelse burde være ens, uanset antal våben. Formentlig vil en mere lempelig gebyrordning medføre, at flere ulovlige våben registreres, hvilket må være i justitsministeriets interesse.

For ligeledes at undgå ulykkelige lovovertrædelser, vil det formentlig være hensigtsmæssigt at indføre en lemfærdig ordning, der tillader sønner/døtre at få tilladelse til at bære og anvende forældres registrerede våben. Eksempelvis skal en familie, hvor faderen ejer en jagtriffel, som to sønner ønsker at bære og anvende, betale 450 kr. Det frister til at nøjes med at lade den registrere i faderens navn og ulovligt lade sønnerne anvende riflen.

Arentoft (FP):

Mit spørgsmål til justitsministeren i dag er rejst på vegne af flere hundrede tusinde jægere, våbensamlere og medlemmer af Dansk Skytte Union. Det er ikke, fordi disse mange mennesker vil protestere imod en registrering af deres våben, fortrinsvis rifler og pistoler, eller mod, at der skal betales en mindre afgift til dækning af administrationsudgifterne, men der protesteres mod, at disse afgifter er urimeligt høje.

Medlem af Dansk Jagtforenings hovedbestyrelse, forpagter Gustav Rønholt skriver i en leder i „Dansk Jagt“, maj 1976, bl. a. om

[Arentoft.]

dette emne og påpeger, at registreringsgebyret og våbentilladelserne kun skal betales med de beløb, det faktisk koster. Jeg har en fotokopi af lederen, som jeg gerne vil have lov at give ministeren bagefter.

Da gebyrstørrelsen i henhold til våbenlovens § 6 b ene og alene er overladt til justitsministeren, har jeg tilladt mig at rejse spørgsmålet, om ministeren vil overveje at lade våbentilladelser udstede pr. person, således at der på samme tilladelse, for hvilken der betales et passende administrationsdækkende gebyr, kan anføres flere våben. Det vil altså betyde en ændring i bekendtgørelsen om våben, § 6, stk. 3, og det kan ministeren gøre administrativt.

Yderligere har jeg spurgt, om ministeren vil overveje en lemfærdig gebyrordning for sønner eller døtre, der anvender faderens våben. Sådanne bliver ubevidst lovovertrædere, når de låner f. eks. en jagtriffel af faderen. Det er forbudt i henhold til våbenloven.

Jeg håber, at justitsministeren vil forstå, at der med disse store, faktisk urimelige særskatter på særlige sportsgrene kan ligge en fristelse for mange til at blive lovovertrædere, der kan få ulykkelige, uoverskuelige konsekvenser, når uheld indtræffer, idet både jagtforsikring og andre forsikringer i sådanne tilfælde ikke dækker, og sådanne overtrædelser er næppe i justitsministerens interesse.

Justitsministeren (Orla Møller):

Ved en ændring af våbenloven i juni 1973 gav folketinget justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte gebyrer for udstedelse af våbentilladelser, og som nævnt i bemærkningerne til forslaget var formålet at få dækning for udgifterne ved politiets ekspedition af våbentilladelser. Denne bemyndigelse er udnyttet i § 6, stk. 2, i våbenbekendtgørelsen fra juni 1973, hvori der er fastsat gebyrer for udstedelse af tilladelser til håndskydevåben.

Da tilladelser til håndskydevåben er den eneste gruppe våbentilladelser, som udstedes i et sådant tal, at en afgift vil have betydning for statskassen, er der af administrative grunde foreløbig kun pålagt disse tilladelser en afgift. Efter bekendtgørelsens § 6, stk. 3, kan en tilladelse til at besidde

håndskydevåben kun omfatte ét våben. Gebyrerne, der i juni 1973 blev fastsat til 50 kr. for 2-årige tilladelser og 100 kr. for 5- og 10-årige tilladelser, er som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet med virkning fra den 1. april 1976 forhøjet til henholdsvis 75 kr. og 150 kr.

Når hr. Arentoft spørger, om jeg vil overveje at ændre gebyrreglen på de to punkter, som er nævnt i spørgsmålet, kan jeg oplyse, at jeg for nogen tid siden har fået en henvendelse fra Dansk Skytte Union om generelt at se på gebyrspørgsmålet i forhold til skytteforeningernes medlemmer, og dette spørgsmål vil jeg se nærmere på, når jeg har modtaget yderligere materiale fra Skytteunionen. Jeg vil derfor finde det naturligt, at hr. Arentofts forslag inddrages i denne gennemgang af spørgsmålet, sådan at min stilling til forslaget afventer resultatet heraf.

Jeg har lyst til at slutte med at sige, at når man er ude for i et ministerium som justitsministeriet den ene gang efter den anden at skulle foretage nedskæringer på grund af de mange sparebånd, der hærger dette folketing, så vil resultatet i masser af tilfælde for os være, at vi må klare os udenom ved at hente nye afgifter. Det skete altså også i forbindelse med denne sag.

Arentoft (FP):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, hvor ministeren nævnte en henvendelse fra Dansk Skytte Union, som jo også er en af dem, der skal betale afgift, i modsætning til De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger. Jeg er glad for, at ministeren vil se nærmere på det og inddrage dette forslag i de nærmere overvejelser. Jeg vil meget gerne lige spørge ministeren, om han, hvis jeg kunne foranledige en henvendelse fra jagtorganisationerne og fra våbensamlerne til ministeren, så vil lade dem indgå i overvejelserne.

Jeg prøvede ikke at lave mit spørgsmål ledende, som ministeren sagde i sit svar til hr. Steen Folke, men der har måske været lidt ledende i det, og jeg er glad for, at ministeren har opfattet det i den ånd, det var stillet.

Justitsministeren (Orla Møller):

Igennem årene har der været henvendelser fra flere grupper, og jeg følger mig aldeles

[Justitsministeren.]

overbevist om, at når spørgsmålet har været rejst offentligt her i dag, så vil der komme endnu flere henvendelser. Det materiale, der kommer i denne forbindelse, vil naturligvis blive taget med ind i vurderingen og den yderligere bearbejdelse af sagen.

Biltzing (V):

Jeg skal ikke her komme ind på det urimelige i, at sportsskytter som de eneste idrætsfolk skal betale en afgift til statskassen af deres i forvejen kostbare redskaber, men vil indskrænke mig til at spørge om en ulighed i våbenbekendtgørelsen.

Det er således, at hvor en tilladelse til et gevær koster 150 kr. for 5 år, så koster en tilladelse til en pistol eller en revolver 75 kr. for 2 år. En våbentilladelse for en pistol koster således 187 kr. over en 5-årig periode, mod 150 kr. for et gevær.

Sportspistolsskytter har som regel behov for flere våbentyper, idet deres internationale sportsskydeprogrammer er mere differentierede end geværernes skydeprogrammer, og da pistolskydning gennemgående er forbundet med større omkostninger til ammunition for udøveren end for geværskytten, så oplever pistolsskytten det som en oplagt uretfærdighed, at gebyret for hans våben er højere end for geværskyttens. Jeg vil derfor gerne spørge ministeren om baggrunden for denne økonomiske forskelsbehandling, og så håber jeg i øvrigt, at de bebudede overvejelser vil medføre, at denne forskelsbehandling bliver ophævet.

Jeg vil gerne tilføje, at ministeren måske synes, at det er et spørgsmål fra småtingsafdelingen, men det er det ikke for de berørte skytter.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg må begynde med at erklære mig for bet; jeg kender ikke den reelle baggrund for den forskel i satserne, der er lagt op til, men det skal jeg nok få fundet ud af.

Så skal jeg kort sige, at når der i det hele taget skete en afgiftsforhøjelse på dette område, så var det et led i det septemberforlig, der blev lavet med at skaffe besparelser eller forøgelse af budgettet frem. Derfor vil jeg selv med den allermest positive holdning til tingene nok kunne komme i visse vanske-

ligheder med andre medlemmer af hr. Biltzings parti, hvis jeg ændrede det for alvor.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Dohrmann (FP) til socialministeren:

„Hvorledes forener ministeren sit svar til undertegnede i spørgetiden den 24. marts om, at Vietnambørnene skulle tilbage til Skovholmgård, når bygningerne var i orden, med den kendsgerning, at bygningerne for længst er bragt i brugbar stand og nogle af børnene fortsat sidder indespærret på lukkede afdelinger?“

(Spm. nr. 476).

Dohrmann (FP):

Alle de mange gange, der her i folketinget har været spørgsmål og diskussion om Vietnambørnene, har der været enighed om, at nu skulle der være ro om de børn, men vel at mærke af hensyn til børnene, og ikke, som jeg efterhånden tror socialministeren opfatter det, af hensyn til regeringen. Det vil ministeren selvfølgelig ikke indrømme offentligt. Tværtimod prøver ministeren at give det udseende af, at børnenes tarv ligger regeringen meget på sinde. Men dokumentationen for, at dette ikke er rigtigt, fremkommer ved, at ministeren den 24. marts her fra talerstolen sagde, at det kun var i en overgangsperiode, børnene skulle sidde indespærret på lukkede afdelinger, nemlig indtil Skovholmgård var blevet repareret.

Skovholmgård er for længst bragt i brugbar stand, men en del af børnene sidder fortsat indespærret på lukkede afdelinger. Jeg har oven i købet hørt, at nogle af børnene er anbragt i lydisolerede celler, og fastspænding til senge med remme skal være sket i flere tilfælde, ligesom der skal finde tvangsfordring sted, fordi børnene ikke vil spise. Er det således, at børnene efterhånden er så nedbrudte både fysisk og psykisk, at man ikke tør flytte dem, fordi offentligheden derved vil få kendskab til den tilstand, de befinder sig i?

Socialministeren (Eva Gredal):

I anledning af hr. Dohrmanns spørgsmål kan jeg oplyse, at det må bero på en misfor-

[Socialministeren.]

ståelse, når det gøres gældende, at bygningerne på Skovholmgård for længst er bragt i brugbar stand. Forholdet er det, at selve skolebygningen på grund af vanskeligheder med levering af bl. a. termoruder ikke har kunnet sættes i stand. Hertil kommer, at der er problemer med brandværnsforanstaltninger, såfremt institutionen skal benyttes mere permanent i fuldt omfang, idet der kun er givet midlertidig dispensation.

I øvrigt er 10 børn vendt tilbage for påske og yderligere 3 børn sidste weekend. 8 børn vender tilbage i ugen fra den 14. til den 21., 3 er på ferie i Frankrig med deres mor, og det er hensigten, at en dreng skal på ferieophold hos vietnamesere i Frankrig. Herefter vil der ikke være nogen tilbage på de lukkede afdelinger.

Jeg kan være ganske enig med hr. Dohrmann i, at børnenes tarv er det vigtigste i denne sag, og jeg synes også, at børnenes tarv tilgodeses bedst ved, at man ikke kommer med postulater af den art, som indgik i spørgsmålet.

Dohrmann (FP):

Postulater eller ikke postulater, det har vi ingen garanti for, for det ligger nemlig sådan, at de personer, som har prøvet på at beskytte børnene både imod det ene og det andet, har fået et polititilhold om ikke at have noget som helst samkvem med børnene.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om det, i hvert fald indtil de sidste børn bliver flyttet fra de lukkede afdelinger, vil være muligt, eller om ministeren kan godkende, at i hvert fald børnenes advokat får lov til at besøge de børn, således at offentligheden kan få i det mindste en smule kendskab til, hvorledes de faktiske forhold er. De oplysninger, jeg har fået, kan naturligvis ikke bekræftes, så længe ingen kan få lov til at gå ind og se til børnene. Er det ikke muligt, at eventuelt pressen kan få lov til at besøge de børn, så vi virkelig kan få frem, hvorledes forholdene er, og hvorledes de bliver behandlet?

Socialministeren (Eva Gredal):

Børnene bliver behandlet på fuldt forsvarelig måde. Jeg finder ingen anledning til at ændre på forholdene, som de er i dag.

Arentoft (FP):

Jeg har to korte spørgsmål til socialministeren.

Jeg vil gerne først spørge, om socialministeren har modtaget mit åbne brev fra i går med 2.500 underskrifter, der er indsamlet i et isoleret område oppe omkring Rønde. Det tæller altså 2.500 underskrifter og breve, og hvis man prøver at gange det op på landsbasis, så vil det altså svare til en 200.000-300.000 underskrifter.

Dernæst vil jeg gerne spørge ministeren — idet jeg er bekendt med, at ministeren skal have et møde på mandag med forstander Bøgh-Andersen — om det er muligt for ministeren på nuværende tidspunkt at røbe lidt om de videre planer med hensyn til Vietnambørnene — eller de såkaldte Saigonbørn, må man hellere sige.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg er bekendt med, at der er kommet et antal breve, men jeg har ikke læst dem.

Med hensyn til de videre planer kan jeg ikke røbe noget. Der skal afholdes et møde, og efter det møde ved jeg noget mere om de videre planer.

Dohrmann (FP):

Bare for at få fuld klarhed. Lå der i ministerens første svar, at vi kan forvente, at der i løbet af 14 dage ikke sidder flere børn tilbage på de lukkede afdelinger? Hvis ministeren ikke kan bekræfte det, hvornår kan vi så regne med, at de børn er kommet ud af de lukkede afdelinger?

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg nævnte i mit første svar datoen den 21. maj, og den står jeg fortsat ved. Så er der ikke flere børn tilbage på de lukkede afdelinger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hanne Reintoft* (DKP) til socialministeren:

„Finder ministeren det hensigtsmæssigt, at dagpengelovens bestemmelser om udbetaling af nedsatte dagpenge ved delvis raskmeldelse ikke kan bringes i anvendelse for arbejdsledige personer?“

(Spm. nr. 479).

[Hanne Reintoft.]

Skriftlig begrundelse.

Bestemelsen om nedsatte dagpenge var en af dagpengereformens landvindinger og har vist sig som en hensigtsmæssig ordning ved langvarig sygdom eller sygdomskontrol. Det kan derfor ikke anses for korrekt, at arbejdsledige, men kun delvis raske personer ikke omfattes af bestemmelserne, idet det for det første indebærer en egentlig diskrimination af den arbejdsledige og for det andet blot belaster kommunerne administrativt ved ydelse af supplerende hjælp over bistandsloven.

Hanne Reintoft (DKP):

Vores dagpengelov, der jo i 1973 var tænkt som en enkel sikringslov, som befolkningen skulle kunne bruge uden alt for mange vanskeligheder og fortolkningsforskelligheder, har efterhånden udviklet sig til at være ganske betydelig overadministreret, og det er i hvert fald svært for almindelige arbejdende mennesker at finde ud af, hvilke rettigheder de har.

Jeg synes selv i den senere tid, at loven i nogle tilfælde næsten er blevet overfortolket, og er stødt på flere eksempler på, at folk, der har en kronisk sygdom eller skal gå til hyppig sygdomskontrol, og som normalt er berettiget til nedsatte dagpenge, ikke kan få det, hvis de kommer ud i arbejdsløshed. Det svarer ikke rigtig til, hvad der står i de mest anerkendte opslagsbøger om sygedagpengene. Der står f. eks. i den mest anvendte bog: „Kan arbejdsgiveren ikke tilbyde nedsat arbejdstid, og er lønmodtageren medlem af en arbejdsløhedskasse, må dette kunne ligestilles med genoptagelse af arbejdet i lighed med principperne i loven. Måske vil tilmelding til arbejdsformidlingen også kunne medføre ret til nedsatte dagpenge i den situation.“

Jeg har nu en konkret sag, hvor sikringsstyrelsen den 5. maj afgør noget ganske andet, idet man netop siger, at udbetalingen af nedsatte dagpenge ved delvis uarbejdsdygtighed må gøres afhængig af, om man umiddelbart efter sygdommen har genoptaget arbejdet.

Jeg synes, det er u hensigtsmæssigt, fordi vi har en meget stor arbejdsløshed for tiden. Netop mennesker, der har en kronisk sygdom, behøver jo ekstra assistance og velvil-

lighed fra det sociale system for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet. Det er i forvejen meget risikabelt for dem, fordi de meget let bliver sorteper i hele formidlingssituationen.

Jeg vil derfor spørge ministeren, om ikke man vil være villig til at bruge den første fortolkning, sådan at arbejdsløshed i sig selv ikke får indflydelse, men udelukkende sygdommen og den berettigelse, sygdommen i sig selv ville give til at modtage de nedsatte dagpenge.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg skal indledningsvis bemærke, at jeg finder fru Hanne Reintofts spørgsmål meget relevant. Det giver mig anledning til at oplyse, at spørgsmålet om en ændring af sikringsstyrelsens bekendtgørelse om nedsatte dagpenge allerede er under overvejelse i socialministeriet og i sikringsstyrelsen.

Det er i dag således efter de gældende regler i sygedagpengeloven, at der kan udbetales sygedagpenge til en sikret, der efter en sygdomsperiode med fuld uarbejdsdygtighed af lægen skønnes at kunne genoptage arbejdet delvis. Det betyder, at en sikret modtager delvis løn og delvis sygedagpenge. I øjeblikket kan der imidlertid kun udbetales nedsatte sygedagpenge, når arbejdet rent faktisk genoptages, og det har i praksis vist sig at skabe vanskeligheder på grund af mangel på deltidsarbejde og den store arbejdsløshed.

Efter arbejdsløshedslovgivningen kan der udelukkende udbetales arbejdsløshedsdagpenge ved arbejdsledighed til fuldt arbejdsdygtige, hvad enten de hidtil har været fuldtids- eller deltidsbeskæftigede. Derimod kan der ikke udbetales arbejdsløshedsdagpenge til personer, der på grund af sygdom midlertidigt kun kan bestride deltidsbeskæftigelse.

I forbindelse med overvejelserne om ændring af sygedagpengelovens regler har jeg fundet det rimeligt at rejse spørgsmålet over for arbejdsministeriet, således at der efter arbejdsløshedslovgivningen kunne skabes hjemmel til at udbetale nedsatte arbejdsløshedsdagpenge i forbindelse med nedsatte sygedagpenge i et kortere tidsrum, indtil den sikrede igen er fuldt arbejdsdygtig.

Jeg er ganske enig med fru Hanne Reintoft i, at en hurtig afklaring af spørgsmålet

[Socialministeren.]

vil være ønskelig, og jeg har derfor på ny taget kontakt med arbejdsministeriet om sagen.

Hanne Reintoft (DKP):

Jeg siger tak for svaret, som jeg er meget tilfreds med. Jeg må måske stille et tillægs-spørgsmål, eller også kan ministeren svare mig bagefter: hvad gør vi ved de sager, der er aktuelle lige præcis nu, indtil den afgørelse kommer?

Socialministeren (Eva Gredal):

Det skal jeg overveje. Jeg kan ikke svare nu.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Wilhelm* (VS) til handelsministeren:

„Kan ministeren oplyse, hvor store midler Elsam har anvendt frem til 1. marts 1976 på den oplysningskampagne om energiproblemer, selskabet har rettet mod befolkningen i området omkring Gylling Næs?“

(Sp.m. nr. 481).

Skriftlig begrundelse.

I den netop offentliggjorte rapport om forskellige befolkningsgruppers holdning til energiproblemerne, som er udarbejdet af Thulstrup for Danmarks radio, er der konstateret en betydelig forskel på befolkningens stillingtagen i forskellige egne af landet. I almindelighed er der størst skepsis over for a-kraft i de områder, som er udpeget som mulige steder for placering af a-kraftværker. Men blandt disse områder er der dog betydelig forskel. Rapporten siger herom:

„Den tydelige forskel mellem Odder, hvor Elsam har ført et kraftigt oplysningsarbejde, og Thyborøn-Harboør, hvor befolkningen i vid udstrækning selv har søgt deres informationer, tyder på, at man ved en kraftig indsats kan „sælge“ atomkraften til den danske befolkning.“

Det må på denne baggrund være af betydelig offentlig interesse at få oplyst, hvor store summer af forbrugernes penge Elsam har investeret i Gylling Næs-området for at opnå dette resultat, således at man også kan

få et indtryk af, hvad det vil koste at „sælge“ atomkraften til hele den danske befolkning.

Wilhelm (VS):

Det er jo bekendt nok, at Elsam er interesseret i a-kraftværker. Det er jo også bekendt, at Elsam har en afdeling og i årevis har haft en afdeling, der kører med et budget på rundt regnet 10 mill. kr. på årsbasis for at forberede dette her, og at disse investeringer er mere eller mindre tabt, hvis Elsam ikke får lov til at fremture.

Men Elsam har også kørt nogle „oplysningskampagner“, bl. a. over for befolkningen i Gylling Næs-området. Det er ikke kun denne, der har interesse. Det er selvfølgelig Elsams såkaldte oplysningskampagne i landsmålestok, og hvad det egentlig koster forbrugerne, der har interesse, og det skal vi også nok forfølge. Hr. Ole Olsen var inde på det sidste onsdag i tilknytning til et spørgsmål, jeg stillede om energioplysningsudvalgets fortsættelse. Men her i dag er det altså det mere isolerede omkostningerne ved Elsams propaganda i Gylling Næs-området, jeg gerne vil have belyst.

Baggrunden er den undersøgelse, som er udført af analyseinstituttet Thulstrup for Danmarks radio, og som vi fik her forleden dag. Det er en meget spændende undersøgelse på forskellige leder og kanter. Den er bl. a. spændende, fordi den viser, hvordan de forskellige befolkningsgrupper stillede sig for få måneder siden, og dér må man nok sige, at der er sket noget i den tid, der er gået.

Men det er nu heller ikke det, der er temaet i dag. Det, der er temaet i dag, er, at den undersøgelse bl. a. er spændende, fordi den prøver at sammenligne holdningen i befolkningen til a-kraftværker i i øvrigt ens områder og ikke bare til a-kraftværker, men til energiproblemer i al almindelighed. „I øvrigt ens områder“ betyder bl. a. i denne forbindelse, at undersøgelsen sammenligner holdningen i områder, der begge er udlagt som mulige områder for a-kraftværker, og hvor forskellen så i virkeligheden er, at i det ene område har der været en Elsamkampagne, og i det andet har der ikke. Det viser en tydelig forskel, og man siger i den rapport, at man måske herudfra kan konkludere, at det vil være muligt at

[Wilhelm.]

sælge a-kraften til den danske befolkning. Det er det, jeg gerne vil høre omkostningerne ved.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Hr. Wilhelm havde nogle filosofiske betragtninger over, hvad der var temaet for vor ordudveksling nu. Jeg går da ud fra, at temaet er det spørgsmål, hr. Wilhelm har stillet, og det svar, jeg agter at give på det.

Jeg synes, jeg skylder at sige, at principerne i dette spørgsmål har vi diskuteret på foranledning af hr. Ole Olsen i forbindelse med spørgsmålet sidste onsdag. Der redegjorde jeg for den principielle holdning hos mig, der går ud på, at enhver, der er ansvarlig eller medansvarlig for energiproduktion eller energidistribution, har en helt naturlig forpligtelse til også at påtage sig et informationsarbejde om disse problemer.

Hr. Wilhelm har nu detaljeret sit spørgsmål med nogle ønsker om praktiske oplysninger, og dem skal jeg videregive. Elsam har over for mig oplyst, at udgifterne til informationsvirksomhed ved Gylling Næs i sommeren 1974 har udgjort ca. 105.000 kr. De er anvendt som følger: en brochure om naboskab til et a-værk ca. 10.000 kr., informationsmøder og paneldiskussion ca. 20.000 kr., indkaldelser m. v. ca. 10.000 kr., direkte udgifter til en udstilling i Gylling ca. 40.000 kr., studiebesøg for Gyllingboere på kernekraftværk ved Stade i Tyskland ca. 25.000 kr., i alt de nævnte ca. 105.000 kr.

Herudover har Elsam oplyst uspecificeret at have anvendt en film, generelle brochurer og materiel til en vandrestilling, altså hjælpemidler, der i øvrigt er indgået i Elsams almindelige oplysningsvirksomhed. Siden sommeren 1974 har Elsam oplyst ikke at have haft specielle arrangementer ved Gylling Næs.

Wilhelm (VS):

Jeg takker for de konkrete oplysninger. Jeg må konstatere, at disse tal ligger betydelig lavere end dem, Danmarks radio nåede frem til ved et forsøg på at opgøre, hvad der var omdelt af brochurer, og hvad der var holdt af møder, og hvad hallen derovre kostede og den slags ting. Men i og for sig er det jo endnu mindre betryggende, jo lavere de tal er, for med den effekt, der kan måles

åbenbart, hvis man skal tro analyseinstituttets redegørelse her, så vil det jo kunne konkluderes, at prisen for at købe den danske befolknings positive stilling til a-kraften er endnu lavere, end man måtte gå ud fra med de tal, Danmarks radio har stillet op. Med lidt forbehold for, at det kan være gået for hurtigt, ud fra ministerens oplysninger her, betyder det jo, at prisen for at vinde den afstemning, prisen for at ændre befolkningens stilling fra, hvad den er i Harboør, hvor folk selv har sat sig ind i tingene, og til, hvad den er blevet i Gylling Næs efter Elsams kampagne, kun er ca. 10 mill. kr. på landsbasis. Så meget værre.

Så vil jeg lige til sidst stille ministeren et spørgsmål til. Nu hørte vi den dér om oplysningskampagnen og forpligtelserne, og det lyder jo alt sammen meget pænt, og det kan altid være svært at vurdere, om en kampagne er sober oplysning eller det er denne „oplysning“, jeg talte om. Nu fremgår det også af denne rapport, at befolkningen alle andre steder godt ved, at der er noget, der hedder naturgas, og tillægger det en ikke ringe betydning, når de bliver spurgt: hvilke alternative energikilder er der, og hvad går I ind for? Men mens det f. eks., som der står, i Thyborøn-Harboør, hvor man ikke har haft en Elsamkampagne, er næsten 2/3 af befolkningen, der påpeger naturgassen og går ind for den som en af de alternative energikilder, så har oplysningskampagnen, som ministeren ynder at kalde den, når det er Elsam, der farer frem, i Gylling Næs-området bl. a. ført til den fordummelse, at befolkningen i det område overhovedet ikke aner, at der er noget, der hedder naturgas, og kun for 5 pct.s vedkommende overhovedet nævner denne energikilde, når de bliver spurgt.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Må jeg have lov at sige, at hr. Wilhelms vurdering af, hvor billigt man kan købe den danske befolkning via information eller oplysninger, deler jeg ikke. Hr. Wilhelm må have lov at have disse holdninger; de svarer ikke til min erfaring. Jeg har en vis erfaring i oplysningsarbejde, ligesom jeg formoder, at hr. Wilhelm har det, og jeg har ikke mødt de typer, der var så let påvirkelige, som hr. Wilhelm åbenbart antyder at den danske befolkning skulle være. Jeg tror på,

[Handelsministeren.]

at man kan informere den danske befolkning ved saglig oplysning, og jeg tror, at jo mere saglig oplysning der kommer, jo større mulighed er der for en saglig stillingtagen. Andre indstillinger har jeg ikke. Jeg beklager, at hr. Wilhjelm har det.

Må jeg så sige, at der da vist ikke er noget mærkværdigt i, at man interesserer sig mere for naturgas i et område, hvor man gør sig forhåbninger om ilandføring af naturgas, end i et område, hvor man ikke gør sig sådanne forhåbninger.

Hr. Wilhjelm's antydning af, at naturgas skulle være noget, som kunne erstatte andre råenergikilder med hensyn til elektricitetsproduktion, deler jeg heller ikke. Det tror jeg vi får lejlighed til en mere omfattende diskussion af i løbet af en uges tid.

Wilhjelm (VS):

Jeg vil bare konstatere, at jeg ikke med ét ord har antydning, at naturgas skulle egne sig til elektricitetsproduktion; det er frit opfundet af ministeren på den sædvanlige facon.

Det, der er konstateret her, er, at stillet over for det samme spørgsmål i forskellige egne af landet, nemlig om, hvilke andre energikilder, og ikke nødvendigvis elforsyningskilder, man kan pege på, ved man for 2/3's vedkommende i Harboør-Thyborøn — og det finder jeg heller ikke unaturligt, det er da rigtigt, at de ligger tættere på det problem end andre steder — at pege på naturgassen, og i Gylling Næs-området efter El-sams kampagne kender man det praktisk taget ikke. Men lad os så lade være med at sammenligne med Harboør-Thyborøn, hvor der kan gøre sig særlige forhold gældende, og sige, at der er ikke ét af de steder i landet, denne undersøgelse omfatter, hvor man er så uopmærksom på naturgassen som i Gylling Næs-området.

Og så dette om, hvorvidt befolkningen kan købes. Ja, det er jo altså en konstatering af, hvad en kampagne i et bestemt område til en pris, som ministeren her har opgivet og jeg ikke har opfundet, har bevirket af forskydninger i forhold til, hvordan det er andre steder, hvor man ikke er blevet *biased* med sådan en kampagne. Men jeg skal da love ministeren, at vi vil gøre vores til, at den danske befolkning ikke kan kø-

bes hverken for 10 eller for 50 mill. kr. El-samkampagne i denne her sag.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Det vil formentlig både undre og skuffe hr. Wilhjelm, når jeg siger, at det sidste, han sagde, er jeg kun interesseret i.

Hr. Wilhjelm ynder at tale om disse energiproblemer, som om han mente, at han skulle være i besiddelse af en særlig ideel holdning, og at alle andre politikere skulle ønske at forføre dette samfund. Det er — undskyld, jeg siger det, hr. Wilhjelm — ikke tanken. Jeg har lidt svært ved at forstå, hvorfor hr. Wilhjelm skulle kunne finde nogen form for motivering for at antyde, at min holdning til en energipolitik og til en energipolitisk løsning var mindre ideelt betonet end hr. Wilhjelm's, men han er meget velkommen til at beskrive det, hvis han mener at kunne.

Så skylder jeg at sige til hr. Wilhjelm, at det, han har ønsket at diskutere i dag, er et elselskab. Han har ikke ønsket at diskutere energipolitik med mig, for jeg tror, han vil konstatere, at min interesse for naturgas er overordentlig stærk. Men stadig væk har jeg en fornemmelse af, at hr. Wilhjelm gerne vil komme andre i dette folketing i forkøbet ved at tage forskud på en energidebat, som vi alle ønsker, og som vi alle er klar til at tage fat på på det grundlag, som vi alle har ønsket.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Fra de pågældende ministre er der modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Glensgård	Spm. nr. 460
Maisted	Spm. nr. 470
Maisted	Spm. nr. 471.

Spørgsmålene og besvarelserne vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af *Glensgård* (FP) til ministeren for offentlige arbejder (28/4 76):

„Ministeren bedes nærmere redegøre for SAS' investeringer i Thai-Air International

[Glensgård]

fra det tidspunkt, hvor SAS indtrådte som partner, og frem til 31. marts 1977, og samtidig bedes ministeren oplyse salgsprisen for de aktier, som udgør 30 pct. af Thai-Air, som SAS indtil 31. marts 1977 besidder.“

(Spm. nr. 460).

Begrundelse.

Fra SAS i Thailand erfarer Jyllands-Posten, jævnfør artikel i samme blad 22. april 1976, at den thailandske regering har besluttet, at Thai-Air fra 1. april 1977 skal være 100 pct. statejet og derfor vil opkøbe SAS' 30 pct. aktiepost.

Spørgeren ønsker derfor nærmere belyst, hvilke økonomiske konsekvenser dette til dato har medført for SAS, men særlig ønskes salgsprisen oplyst og sat i sammenhæng med den investerede kapital.

Spørgsmålet er stillet til skriftlig besvarelse for at give ministeriet mulighed for at indhente de relevante oplysninger hos de berørte parter.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (5/5 76):

Jeg har fra SAS modtaget følgende udtalelse i anledning af spørgsmålet:

„Vi bekræfter modtagelsen af Deres telex af 28. april med anmodning om en udtalelse i anledning af folketingsmedlem Glensgårds spørgsmål til ministeriet for offentlige arbejder om SAS' investeringer i Thai International.

SAS kan kun bekræfte, at der foreligger en aftale mellem parterne om, at SAS pr. 31. marts 1977 afhænder til Thai-siden sin nuværende aktieandel på 30 pct. af den totale aktiekapital på 100 mill. bath. I øvrigt ønsker SAS ikke at svare på de stillede spørgsmål, da dette må anses som forkasteligt i lyset af normal forretningsmæssig praksis og det faktum, at der desuden foreligger aftaler om et fortsat funktionelt samarbejde mellem Thai og SAS også efter 31. marts 1977.“

Jeg er enig i SAS' standpunkt. SAS er vel et 50 pct. statsligt foretagende, men det skal ifølge den af staterne godkendte konsortialaftale drives forretningsmæssigt. Det må derfor normalt have samme krav som andre erhvervsvirksomheder på at kunne foretage

forretningsmæssige dispositioner uden at redegøre for dem for offentligheden.

I mit svar til hr. Glensgård i folketingets spørgetid den 7. april 1976 har jeg givet tilsagn om, at folketinget på passende måde af mig vil få information om SAS' situation i Thailand, hvilket jeg selv sagt står ved.

Af *Maisted* (FP) til boligministeren (4/5 76):

„Kan ministeren bekræfte, at tillægslån til ældre ejendomme bliver begrænset, og i bekræftende fald hvilken indflydelse får det på beskæftigelsen?“

(Spm. nr. 470).

Begrundelse.

På grund af stigningerne i ejendomsværdierne må man forvente øget efterspørgsel på tillægslån. Dette sammenholdt med Nationalbankens støtteopkøb af obligationer for milliardbeløb, der har bragt Nationalbankens obligationsbeholdning op på 16 mia kr., giver usikkerhed inden for byggebranchen.

Boligminister *Helge Nielsens* svar (10/5 76):

Efter den aftale, der den 16. december 1975 blev indgået mellem Danmarks Nationalbank og Realkreditrådet om begrænsning af obligationsudstedelsen, er der fastlagt et loft for realkreditinstitutternes nettolånetilbud. I perioden 15. december 1975 til udgangen af 1976 skal de samlede nettolånetilbud holdes inden for en ramme på 29,5 mia kr.

Jeg kan bekræfte, at det er et led i aftalen, at der inden for denne totalramme højst kan ydes egentlige tillægslån i helårsboliger og sommerhuse på 0,7 mia kr. forholdsmæssigt fordelt over perioden. Ejerskiftelån er holdt uden for denne kvota.

Det har været udgangspunktet for denne regulering af udlånsaktiviteten, at man skal tilgodese det lånebehov, der knytter sig til selve byggeaktiviteten, men at der samtidig vises tilbageholdenhed med egentlig tillægsbelåning af boligejendomme.

Til illustration af, hvilken virkning denne stramning vil kunne få, kan jeg oplyse, at udlån til andre formål end nybyggeri, større om- og tilbygninger samt ejerskiftelån i 1975 udgjorde ca. 1,4 mia kr. Det skal dog

[Boligministeren.]

understreges, at „andre formål“ er en restgruppe, der foruden rene tillægslån tillige omfatter lån til f. eks. mindre om- og tilbygninger, og at udlånet til denne udlånskategori var særlig stort i 1975, hvilket formentlig først og fremmest skyldes det relativt lave renteniveau, der kendetegnede det meste af 1975.

Der er derfor ikke grund til at antage, at begrænsningen af tillægslån har en negativ indflydelse på beskæftigelsen i byggebranchen.

Beskæftigelsestallene for de måneder, hvor ordningen har været i kraft, tyder heller ikke på det.

Dette hænger utvivlsomt sammen med, at kun en del af de tillægslån, der ydes i ældre ejendomme, bliver brugt til byggeaktiviteter. En anden del af lånene går til køb af forbrugsgoder og er derved uden direkte betydning for beskæftigelsen i byggebranchen.

Begrænsning af tillægslån fremmer ikke beskæftigelsen i byggebranchen. Men der er på anden måde via realkreditlovgivningen truffet foranstaltninger, der stimulerer beskæftigelsen.

Jeg tænker her på de favorable låneordninger, der blev vedtaget sidste sommer. Herefter kunne der til nybyggeri, der blev sat i gang i tiden fra 1. april 1975 til 31. marts 1976, ydes 30-årige lån i særlig realkredit mod almindeligvis 20-årige lån; og i forbindelse med forbedring og ombygning kunne der ydes 20-årige lån i særlig realkredit på op til 100 pct. af værdiforøgelsen ved forbedringen mod hidtil 75 pct. Samtidig blev kravene til værdiforøgelsen ved ombygninger nedsat fra 15 til 10 pct.

Påbegyndelsestallene for 1. kvartal af 1976 viser, at disse favorable lånevilkår har haft den tilsigtede beskæftigelsesfremmende virkning. Der er således i 1. kvartal af 1976 påbegyndt ca. dobbelt så meget byggeri — målt i antal lejligheder — som i samme kvartal sidste år. Denne stigning i påbegyndelserne vil påvirke beskæftigelsen i byggeriet i positiv retning i hvert fald året ud.

Af *Maisted* (FP) til boligministeren (4/5 76):

„Har ministeren en oversigt, der viser, hvor mange virksomheder inden for bygge-

branchen og bygherrer der forventes at gå fallit til efteråret på grund af stigningerne i obligationsrenterne siden september 1975?“
(Spm. nr. 471).

Begrundelse.

Af tv og pressen er det fremgået, at en række bygherrer har misforstået septemberforliget, således at de har troet, at et rentefald var nært forestående.

Uheldigvis er der tale om en rentestigning, hvilket kan føre til lukning af en række virksomheder og til økonomisk katastrofe for en række familier.

Boligminister *Helge Nielsens* svar (10/5 76):

Jeg er ikke i besiddelse af nogen oversigt over, hvor mange byggevirksomheder, der vil gå fallit til efteråret. Men jeg har naturligvis — bl. a. på baggrund af erfaringerne fra andre år og udtalelser fra branchen — gjort mig visse overvejelser over, hvordan situationen kan komme til at tage sig ud for byggebranchen resten af året.

Det er givet, at nogle byggevirksomheder vil forlade branchen i løbet af året; sådan har det altid været — også i gode tider for byggeriet. På den anden side tyder erfaringerne også på, at der vil komme en del nye byggevirksomheder til.

En statistik, der omfatter årene 1970-74, viser, at bestanden af byggevirksomheder i Danmark ligger på 30.000-35.000 virksomheder, og at der årligt er en af- og tilgang til branchen på 2.000-3.000 virksomheder.

Ifølge byggebranchens egne udtalelser er der ikke umiddelbart grund til pessimistiske forudsigelser for de nærmeste måneder.

I en undersøgelse foretaget af Danmarks Statistik fandt man, at byggebranchen forventer en moderat ikke-sæsonbetinget stigning i den samlede beskæftigelse i årets 2. kvartal.

Denne stigning hænger utvivlsomt sammen med de beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der er blevet sat i værk, først og fremmest tilskudslovgivningen og de favorable lånevilkår inden for realkreditområdet. Disse foranstaltninger vil kunne påvirke beskæftigelsen i byggebranchen en tid endnu, også et godt stykke ind i efteråret.

Man vendte herefter tilbage til dagsordenens første punkt, der var:

Forespørgsel til økonomiministeren af Poul Schlüter og Stetter.

Forhandlingen genoptoges.

Christoffersen (V):

Jeg vil gerne ligesom hr. Stetter allerførst takke økonomiministeren for den pæne, afdæmpede tale præget af departementale vendinger, som vi havde fornøjelsen af at lytte til. Hvis socialdemokratiets ordfører, hr. Erling Olsen, havde haft mulighed for at være til stede her under debatten, så ville jeg også have takket ham for hans pæne og afdæmpede tale. Men jeg må samtidig sige, at jeg er aldeles uenig med økonomiministeren og også med hr. Erling Olsen i den relativt optimistiske fremstilling, de gav af de økonomiske problemer. Jeg beklager i og for sig, at både økonomiministerens og hr. Erling Olsens tale var præget af en relativt optimistisk grundtone, for det gør det efter vor bedste opfattelse vanskeligere end nødvendigt på et senere tidspunkt, om et par måneder, at skabe den fornødne forståelse i befolkningen for, at der må gennemføres en meget stram politik, en politik præget af alvorlige og upopulære indgreb.

Hvorfor er vi kommet i en situation som den, vi er i i øjeblikket? Det økonomiske råds formandskab har jo i sin sidste redegørelse for de økonomiske problemer beskæftiget sig meget med det, de kalder den fundamentale skævhed i den danske økonomi. Det, som er vanskeligheden for os, kan vel meget kort sammenfattes derhen, at vi gennem en årrække næsten systematisk har forringet vores internationale konkurrenceevne. Det gik nogenlunde upåagtet hen i en periode, hvor vi kunne sælge næsten alt, hvad vi fremstillede, også næsten uanset til hvilken pris det skulle være, men nu, hvor vi er kommet i en situation, hvor det på de internationale markeder virkelig drejer sig om at være konkurrencedygtig på prisen, så afslører denne fundamentale svaghed sig altså.

Der er sket det i Danmark i modsætning til andre lande, at vores omkostninger, og først og fremmest vores lønomkostninger og renteomkostninger, er vokset i et overordentligt kraftigt tempo. Sammenligner vi

f. eks. med lønudviklingen herhjemme, så er den jo de sidste 4-5 år løbet ca. 20 pct. hurtigere end udviklingen i de fleste andre industrilande, og det er denne svækkelse af vores konkurrenceevne, som skaber to selvstændige danske problemer.

Det giver os et selvstændigt arbejdsløshedsproblem, som ikke forsvinder, bare fordi der bliver fuld beskæftigelse ude omkring i den øvrige verden. Vi vil stadig stå tilbage med 120.000, 130.000, måske 150.000 arbejdsløse både i 1977 og i 1978, selv om det internationale opsving skulle skabe virkelig gang i økonomien i USA, i Tyskland, i Norge og i Sverige.

Det skaber også et andet selvstændigt dansk problem, nemlig et stort betalingsbalanceunderskud. Jeg vil godt her understrege det, hr. Stetter bad om, for jeg synes, det er helt rimeligt, at vi ved en lejlighed som denne får svar på spørgsmålet om, hvor stort det underskud nu efter regeringens skøn bliver. Da vi omkring årsskiftet fik regeringens og Nationalbankens vurdering af, hvordan situationen ville tegne sig i 1975 og i 1976, så fik vi jo at vide dengang, at mens underskuddet i 1975 blev på ca. 3½ mia kr., så måtte vi nok regne med omkring 5 mia kr. i 1976, men det tal ved vi jo alle sammen ikke længere kan holde. Derfor lyder mit spørgsmål altså ligesom hr. Stetter: er det 6, er det 7, eller er det 8 mia kr., eller er det måske et endnu højere tal, vi skal op på? Det økonomiske råds formandskab siger jo 7-8 mia kr., og der er dem, der har været højere oppe endnu. At vi kommer højt op, giver sig jo af sig selv, for alene i de tre første måneder af i år har vi jo haft et underskud på omkring 3 mia kr. I april måned slipper vi næppe med at skulle lægge mindre end yderligere 1 mia kr. til de 3 mia kr., og sådan som udviklingen har været i importen i april måned, kan vi næppe heller regne med, at betalingsbalancetallene for maj bliver særlig lystige, og så har vi jo allerede nået et underskud, som efter det oprindelige skøn skulle have gået på hele året. Jeg lægger altså vægt på, at vi nu får regeringens bedste vurdering af, hvad det er, vi står til, hvis ikke der sker en ændring i den økonomiske politik.

Så kan man jo spørge: ja men hvad er det så, der har ført til specielt valutaproblemerne i dette forår, for det kan vel ikke